

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Ieșire de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” nr. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GILBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei ... Autorități și Societăți lei
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 34 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942 Sâmbătă 20 Mai 1944 Anul 107

La datorie

de V. Branisce

A doua oară s'a potolit vălvătala. Printre case năruite și morminte, omul s'a reînceput munca aspră de toate zilele.

Gropile încep să se astupe. Cel răuitor scormonesc mormanul de țigle caută materialul ce mai poate fi încredințat pentru casele crunt ciuruite de vîntul căzută din înălțimi albastre. Doar pădurea nu-și poate ascunde rănilile. La poalele Tâmpel, pământul scormonit și copacii loviți în plin stau măturii a prăpădului ce s'a abătut asupra lor.

Vieața merge înainte mai crudă și mai necruțătoare ca moartea. Ea nu zăbovește printre morminte, ea nu privește în urmă. Treze nepăsătoare. O vorbă îndurerată în șoaptă, o clătinare de cap și flecare își îndreaptă gândul spre enigmaticul mâne.

Sunt în joc interese prea mari, sunt în curs probleme prea vaste, pentru ca atenția opiniei publice să cerceteze izolate cazuri individuale. Dar acolo, în gloata cea lovită de schije și bulgări de țărână, s'au înscris fapte de o epică mărețe.

Din nolanul celor căzuți la datorie, păstrându-și — în cluda pericolului — locul ce le-a fost încredințat cu cinste, ureau să fixez pentru veche devotamentul unei femei. Vreau să evoc de dincolo de moarte pe Livia, portăreașă lileului de fete „Principesa Elena” din Brașov.

Harnică și săritoare ea nu cunoștea decât un singur țel, munca, nu avea decât o singură mulțumire: împlinirea datoriei. Ea a rămas de strajă într-o clădire pustie, care adăpostise odinioară multe sute de persoane.

Când pasărele vrăjmașe au lovit a doua oară Brașovul, a fost găsită moartă într'un adăpost din apropierea școlii, ținând cu degetele încheștate servieta cu statele de plată ale liceului. Ultimul ei gând a fost salvarea unui bun ce i-a fost încredințat spre păstrare. Ea știa că în mâinile ei este pâinea cea de toate zilele a multor familii, amenințate să nu-și poată ridica salariul. Și ea și-a îndeplinit cu cinste cea din urmă încredințare.

Moartea la datorie, împreună cu soțul ei, Livia a rămas multe zile neîngropată. Nu s'a găsit nimeni să-i aducă acest ultim serviciu, el care servise pe toți.

În loc de făclie de ceară la cap, îngăduie-mi, Livio, să-ți înscriu cu litere de foc fapta ta; e singura zestre ce o poți lăsa micuțel orfane, ce vâ va aștepta zadarnic în satul vostru pierdut.

Nume străine

de A. P. Bănuț

E de neînțeles cum atâția Români cinstiți și de treabă au continuat să-și păstreze cu o îndărătnicie demnă de o cauză mai bună, în tot cursul României Mari, vechile lor nume înstrăinate, cum păstrează sgârșitul comoara de aur și argint. — când toți ar fi fost datori, încă din prima zi a eliberării noastre, să restituie asupritorilor triste cadouri, ce-au fost siliți să le primească odinioară, unii dela micii funcționari judecătorești sau dela cartea funduară, alții dela dascălii lor din școlile primare sau cei din liceele ungurești, alții în armata teritorială și căjiiva cu ocazia nobilitării lor și-a urmașilor pentru vitejia dovedită în războaie. Repet: toți ar fi trebuit să-și reia vechile și neaoșile lor porecle românești, aducând astfel un prinos amintirii duioase a moșilor și taților lor ce-au purtat noile nume ungurești ca pe un stigmat urit, — scriindu-le, când trebuie, cu destulă jenă și anevoință, dar stălcindu-și limba cu ocazia pronunțării lor.

E înadavăr de mirare, cum în clipele de delir național dela începutul anului 1919 nu i-a venit nimăului aminte să propună instaurarea ro-mânizării a acestor triste nume, — hai să le zicem istorice, căci nu puțini au fost Români care printr'o adevărată erezie ajunseseră aproape să se mândrească cu această așa zisă istoricitate...

Mirarea noastră încetează însă când ne gândim că atâtea probleme de seamă ce priveau însăși existența noastră națională n'au știut găsi la vreme o deslegare firească și rapidă. Ar fi însemnat deci o gravă abatere dela regula generală a „minții din urmă a Românilor”, găsindu-se încă din 1919 o rezolvire promptă pe seama problemei atât de delicate a ro-mânizării numelor noastre pocite, batjocorite sau turtite prin maghiarizarea forțată de ieri.

Perpetuarea acestei urite stări de lucruri, ca pe un Român neaoș să-1

cheme Görög, Ember, Răcz sau Miklossy, n'o explică decât cunoscuta și incurabila noastră meteahmă: lipsa de sistem în micile sau marile chestiuni ce privesc demnitatea sau sensibilitatea noastră națională.

Când în 1919 țara și-a reîntregit ființa în granițele ei firești, ar fi fost tot atât de firesc ca tot Românul cu musca ungurească pe căciula-i ciobănească, să-și schimbe imediat numele, traducându-l pur și simplu din limba străină în limba mamei sale.

O spunem însă limpede și dela început, ca să excludem orice bănușială a lectorilor: nu persoanele care ar purta un astfel de nume ne interesează în acest articol, ci exclusiv numele lor, ca atari.

Fiindcă purtătorii fără voie a atâtor nume neufonice sunt nu numai buni Români, ci unii dintre ei sunt adevărați oameni de muncă, creație și de talent, ba câte unii chiar personalități de mare prestigiu național, științific sau artistic.

Deci, vorbind aci exclusiv de numele străine, nu vrem să atingem întru nimic pe respectabilii lor purtători, cărora, ca indivizi, le datorăm întreagă stima și considerația noastră.

Zicem deci *clara pacta*, pentru a putea rămâne *boni amici*.

Vom înșira acum, la întâmplare, abia o părticică din aceste nume străine, punând în paranteză traducerea lor românească, ca cititorii obiectivi, care nu știu ungurește, să se convingă imediat de îndreptățirea tezei noastre.

Iată dar câteva nume pe care le-au purtat și continuă să le mai poarte atâția sinceri și neprihăniți Români, fără să le fi venit în minte să arunce încă de acum 25 de ani de pe umerii lor o povară urită și mult mai grea decât lutul:

Antal (Anton), Asztalos, (Tâmplaru), Budai (Budeanu), Barna (Brunul), Boros

Noua față a safelor

de I. Bozdog

Mai curând decât s'ar fi putut aștepta orișicine și într'un număr ce întrece și cele mai exagerate calcule, orașenii au umplut toate satele.

La exodul celor evacuați din zona de războiu și din ținuturile strămoșești vremelnice cotropite, se adaugă numărul mare al celor din orașele primejduite de bombardamentele ce se fac pe o

Continuare în pag. 5-a

(Vinosul), Decsey (Deceanu), Döme (Dumitru), Elekes (Alecsianu), Egry (Agrianu), Erdélyi (Ardeleanu), Ember (Omu), Fehéer sau Feyér (Albu), Fekete (Negru), Fülöp (Filip), Gergely (Grigore), Görög (Greco), Hosszú (Lungu), Kiss (Micu), Kerekes (Rotaru), Miklossy (Niculeanu), Mihályi (Mihăileanu), Mészáros (Măcelaru), Nagy (Mare), Németh (Neamțu), Oláh (Valahu), Orosz (Rusu), Papp (Popa), Halmágyi (Hălmăgeanu), Szjgyártó (Curelaru), Vajda (Voievodu), etc.

Este încă interesant de stabilit că majoritatea acestor nume străine, purtate de Români, se găsesc printre oamenii noștri din județele Maramureș, Sătmăr, Sălaj și Bihor, deci în regiunile unde cifra uniților covârșește pe ortodocși. Nu-i mai puțin adevărat însă că găsim și în județele sudice ale Transilvaniei Români buni și curați, care poartă adesea cele mai tipice nume ungurești, ca: Vajda, Gábor, Liszay, Luczai... iar în județele săsești-românești din așa-zisul „Fond regiū”, găsim nume nemțite, ca: Taus, Lainăr, Regman până și Bruckenthal.

Orice argumente ni s'ar aduce în favoarea menținerii lor (jumătate din germanii Vienezi au numa s'ave, etc.) socot că nimic nu ne mai îndreptățește să băgăm apa pe moara dușmanilor, care vor zice, la o viitoare conferință internațională, că toți acești Români sunt unguri neaoși, ce s'au românicizat în cursul vremii, sub indulgența, buna și blânda lor stăpânire de ieri.

Observați delicatetea acestor întinținterogative care vizează direct sufletul ei, ca și exclamativul totodată, precum ca să nu zică vecinele că i-a plecat omu în războiu ca dela o casă pustie.

Cul mă lași?

De, știu eu?! La asta omul nu se gândise. Nu-i dăduse prin cap că plecând s'ar cuveni să-și caute substitut spre a-și scuti nevasta măcar de o grijă.

Cum o să-i răspundă: Lasă, fă, că-i găsi tu pe cineva, că nici schioapă nu te știu, nici cruciș nu te uși...

Așa ceva însă nu se poate spune, momentul fiind, oricum, prea grav. Nu se spune, dar se gândește, iar la Scriptură stă scris negru pe alb: Gândul cu fapta e tot una. Acuma, gândul muierei lui îl deschillinește el din drăgălașa întrebare ce i-a fost pusă: *Cul mă lași?* — iar fapta, Maica Domnului! O să se găsească destui binevoitori să i-o descrie la presupusa întoarcere, de nu cumva un hârb de schijă înfiptă în

„Folclorul” GAZETEI TRANSILVANIEI

Intoarcere de pe front

Eu n'am murit, dar n'am rămas nici viu

Dante, *Infernul*, XXXV, 125,

de
Ion Colan

Femeile cred că atunci când bărbății le pleacă „în cătane”, în mod obligatoriu — ca taxele comunale pentru apă — trebuie să plângă sonor, cât mai elocvent, ca bocitoarele romane. Acestea aveau cel puțin scuza în chiar meseria lor: se angajau să plângă în locul celor ce, jucând cu cărțile pe față, mărturiseau prin breasla bocitoarelor, că durerile adevărate au lacrimi

mute, au ochi ce privesc și nu văd, au inimi ce bat și nu se aud în însingurările ce le cuprind.

— Lasă, fă Salomio, căz doar nu mor toți...!

— Vai de mine și de mine... cui mă lași, cui mă lași...? Ce m'oiu face fără tine, c'o casă de copii și fără lemn în bățatură?!

INSTANTANEE**Minune**

Cine a văzut în ziua de 4 Mai, la apusul soarelui, reflexul luminii pe munții Brașovului, îl va ține minte cât va trăi. Incepând cu Tâmpa, tot lanțul de munți ce împrejmuiesc, ca pereții unei uriașe căldări, partea de sus a orașului, purtau pe crestele lor coroane de foc și de sânge. Peste verdele ce acum prindea să se înfiripe, reflexul roșu era mai potolit, dar pe alocuri, unde copacii neînfrunziți încă însemnau printre brazi mari pete arămi, acolo vedea sânge adevărat și jăratic. Era măreață priveliștea, dar un fior te străbătea privind-o. Niclunul dintre cei câți am văzut-o nu ne-am amintit să mai fi fost vreodată așa ceva. Bătrâni, gârboviți de ani, au clătinat din cap: Oameni buni, acesta e semn rău.

— Vom avea mâne vânt, spunea altul, mai optimist. — Ce vânt ar trebui să fie ăla, poate să răstoarne lumea, — reflecta al treilea.

În timpul scurt cât a durat minunea, ai putut înregistra o mulțime de păreri. Mie mi-au rămas întipărite în minte însă vorbele bătrânului: Oameni buni, acesta e semn rău!

N'au trecut de atunci, dela săvârșirea acestui semn, decât o zi întreagă, ziua de cinci Mai, căci cea următoare a fost poate cea mai nenorocită zi ce-a trăit orașul acesta. Foc a țâșnit și sânge a curs din belșug exact la poalele acestor munți pe creștetul cărora s'a revărsat, cu câteva ceasuri mai înainte, lumina sângerie a apusului de soare. Dela Pietrele lui Solomon, de-a-lungul lanțului verde, au curs bombe scormonind pământul din grădinile cu pomii înfloriți, s'au înfipt în pieptul stâncos al pădurii desrădăcînând copaci seculari și deschizând morminte adânci pentru oamenii pașnici ce s'au refugiat acolo să-și măntue vieața.

În linie dreaptă grândina ucigașă căzu cu nemiluita, însemnând o groasă dâră de sânge, amestecat cu pământ prcăspăt, cu crengi înflorite și trupuri sfârticate de copii nevinovați, de bătrâni și tineri în floarea vieții, o dâră groasă zic, care s'a întins ca un brâu blestemat încingând din trei părți poalele munților. Sub Tâmpa a fost prăpădul cel mai mare. Aici s'a deslănțuit furtună de iad. De-asupra acestui larg cimitir, c'o zi înainte lucea mai puternic, mai limpede, enorma piatră de rubin ce-a aninat-o apusul de soare în coroana de pe fruntea muntelui. Aici, sub Tâmpa.

Să fie oare o coincidență numai, sau o minune?

Ecat. Pitîș

Nesciendi ars...

(O lămurire arheologică)

de Ion Berciu

D-l profesor Dimitrie Tudor, un aprig muncitor în ogorul arheologiei românești, dar puțin molipsit de o prea mare încredere în puterile lui tinerești și în metodele noi, a scos o carte valoroasă, *Oltenia romană*.

D-l profesor universitar Constantin Daicoviciu, emeritului arheolog al Transilvaniei, cunoscut nu numai prin contribuțiile sale de ordin științific, ci și prin curajul opiniilor sale, a adus amicului nostru Tudor câteva corectări asupra unor îndrăznețe afirmațiuni, prin nimic susținute, afară de o aparentă documentare.

Intr'un caz normal totul intra în făgașul cunoscut al obișnuinței și colaborării cinstite între oamenii de bună credință. De multe ori s'a întâmplat că tânărul recenzat să aducă mulțumiri călduroase omului cu experiență, care numai din dorința de a sluji adevărul, a arătat, pe lângă merite, și scăderile opului în chestiune.

Amăgit de fantome, iubitul nostru prieten nu s'a lăsat, aducând alte dovezi, tot așa de șubrede, în favorul teoriilor sale.

Acest lucru a dus pe d-l profesor C. Daicoviciu să dea la lumină o cărtică, intitulată sugestiv, *Nesciendi ars...* unde sunt expuse, pe lângă argumentele științifice, care trebuie să rămână în cercul mai strâmt al oamenilor de știință, unele principii de sănătate mo-

rală, lucru ce m'a îndemnat să scriu aceste rânduri.

Chiar azi, când sângerăm din toate rănile, sunt foarte necesare acțiunile de purificare, de asanare morală și de reînstaurare a vechilor fundamente de viață demnă, cinstită și închinată numai zeilor luminii.

Toată tragedia cumplită ce se desfășoară sub ochii noștri își are germele în părăsirea căilor bătute și cunoscute de înaintași. Experiența umană își crează anumite principii intangibile, atât în domeniul colaborării intelectuale, cât și în cel politic. O mentalitate nouă a „spărgătorilor de idoli” a pus stăpânire pe bietul suflet sărăcit, prin disprețul adevăratelor valori, al oamenilor și i-au împins spre aventuri catastrofale. O patimă oarbă, învăluită adesea în abile întortochieri de vorbe, a atras spre abis și multe inimi naive, încrezătoare în strălucirea de o clipă a biruinelor. Vechile principii, oamenii încercați, autoritățile științifice în materie, nu mai pot satisface setea nebună de noutate și de „poză” a celor care cred că dela ei începe lumea.

Orice acțiune de lămurire a oamenilor de bună credință, cu oricâte sacrificii, este întotdeauna, în toate domeniile, binevenită.

Azi ea este absolut necesară.

Moara de pe Nistru

Cânt' o moară, zâmbet mut,
La mormânt sărac de lut,
Brațe răstignind pe cer,
Cruce de ostaș stingher.

Doar un pumn de târnă zace,
Moviliță grea de pace,
Peste cel căzut lovit
Cu fruntea spre răsărit.

Cine l-a îngropat aici
Între ierburii și furnici,
Unde curge în bulboane
Apa Nistrului cu toane?

Cânt' o moară, zâmbet mut,
La mormânt sărac de lut,
Prohodind în zvon de spume
Pe-un oștean fără de nume.

Slt. Al. M. Kivu
dintr'o unitate de artilerie
Crimea

Nicio cruce, nicio slovă,
La hotar frânt de Moldovă,
Nu spun ce fecior de țară
Fu sortit aici să moară.

Nu mai aripile morii
Taie apele vâltorli,
Și pe valuri verzi de râu
Numele lui scump îl scriu.

inima asta care-a prins să-l doară înainte de despărțire, nu v'a pune capăt vorbăriei pe care de pe acum o simte cam cum va fi.

A mai zis Salomia, în nebuna ei durere:

— Ce m'oiu face fără tine...?
Adică nu ce te-î face tu, care pleci, ci ce m'oiu face eu, care rămân. Mai cinstit nici că se putea. Tu, la urma urmei, ce grijă porți? Statul îți dă haine, statul îți dă cioarbă, statul te poartă cu trenul. Cel mult poți crăpa într'o margine de arătură. Că biata femeie, în sincera ei durere, nici nu știe care-i paguba mai mare: lipsa vremelnică a lemnelor, sau lipsa ta ipotetic eternă.

Nu știu unde-am citit că unei femei i se îmbolnăvise deodată și bărbatul, și o scroafă. Corect s'ar fi cuvinit să spun: și un bărbat și scroafa, deoarece scroafă, știe tot satul, n'avea decât una, pe când bărbați...

Vorba e că bărbatul, mai cumsecade, a murit, iar scroafa s'a făcut

sănătoasă, poate și din pricină că femeia s'a îngrijit mai mult de scroafă, decât de bărbat. Jeluindu-și apoi bărbatul întins pe năsalie, cu mâinile pe piept și picioarele spre ușă, istovită de durere și privind cu coada ochiului la nepricopsitul gătit de ducă, n'a uitat să mai adauge la sfârșitul bocetului, așa, ca între paranteze:

— Bine c'a scăpat măcar scroafa!

— Ce mă fac, Marine, că-mi bate pricictoru la poartă și-mi scoate pe Joiana la licitație, arde-l-ar focu cu doba lui cu tot...!

De-abia acum i se face lumină lui Marin sub pălărie; adică el n'a avut în casă decât o funcție economică, precum delta Dunării pentru România.

Pus în această situație, Marin scoate glaja, îi arde un gât de țuică d'a prefriptă, apoi încă unul și după ce repetă operația asta de câteva ori, îl lasă și ciuda ce-l cuprinsese că tot grăul măcinat la moară a curs în sacul

Salomei: ea făina, el țărățele. Las' să mai vadă și ea cum e pân' ajungi să bagi pe moară!

Așa dar, după ce au venit ordinele de chemare verzi, toate nevestele țării și-au plasat sentimentele, altfel bine camufilate până atunci, în lacrimi.

Nu zic că n'au fost toate lacrimile impresionant de sincere.

Dar nici c'au fost.

Eu nu zic nimic.

Eu constat doliul la poarta răposatului și puțin îmi pasă dacă moștenitorii presumtivi de-abia așteaptă să se deschidă testamentul.

Alțeva te roade la inimă:
Tu ladă de campanie nu, foale militare nu, bocanci nu...

— Să-ți frig doi pui, dragă?

— Frige.

Și a fript doi pui. De i-ar fi cerut-o el asta acum două săptămâni, așa, de un gust, răspunsul ar fi pornit dulceag-țâfnos:

**Carnet
contemporan**

de Aurel Maria

Acum o sută și mai bine de ani, scriitorul francez A. de Vigny, pentru sublinia cu tărie importanța armatei, scria: „Armata e o națiune în națiune”. Era cuprinsă astfel, într'o formulă, independența armatei față de națiune și instituțiile ei.

Națiunea putea să rămână liniștită atâta timp cât armatele ei erau plecate să lupte.

Și continuă:
În antichitate era altfel: Orice cetățean era un războinic și orice războinic era cetățean; militarii nu se desbebeau de ceilalți cetățeni. Teama de Dumnezeu și de legi, față de patrie, austeritatea moravurilor și, lucru curios! — dragostea de pace și de ordine se găseau mai mult la țară decât în orașe deoarece la țară locuiau elitele națiunii.

Pacea pune probleme mai grele decât războiul pentru aceste armate inteligente. Cu ajutorul lor pământul patriei era acoperit de monumente sau brăzdat de largi drumuri...

Vremea rostogolindu-se vertiginos a schimbat cu totul aspectele vieții militare de altădată.

Azi, bunăoară, armata nu mai este o națiune în națiune, deoarece națiunile înseși formează adevărate armate.

Războiul nu mai este limitat; pretutindenți, cu tot cortegiul lui de nenorociri.

Dar până ce această națiune sau această armată să poată trece la opera constructivă a armatelor antichității, este necesar ca prin arme să ne asigurăm victoria.

Această victorie atârână de voință și de brațele noastre.

Națiunea întregă e chemată la ordine.

Scurt și cuprinzător:**Antirabie și antisgomol**

„Curentul”, alarmat, de creșterea primejdiei turbării și de efectele alarmiste ale sgomotelor (mai ales ale sălbatecului claxon și urletele cânilor ce imită așa de fioros... strena), în zilele acestea de apocalips, cere intensificarea măsurilor și antirabice, și antisgomol. În Brașov aceste rele, (azi), în loc să scadă, au crescut. Ne asociem acestei campanii, de altfel de mult pornită de noi, și cerem ca Primăria și Chestura să aplice pedepse drastice: suprimarea tuturor cânilor nelegați, pedepsirea stăpânilor de javre contraveniente și amendarea exemplară a tuturor sgomotelor ce ne macină nervii — și altfel destul de încercați.

Am dori să ni se cruțe neplăcuta revenire.

I. Ol. Ștefanovici-Svenski
Prof. Univ.

— Că fasolea rămasă de ieri, și-o sta'n gât!

Acuma, însă, e cu totul altceva. Știe mitica bine că multă vreme n'o să-și mai „etaleze” el nicio dorință față de ea, așa încât sacrificarea puilor se face din toată inima. Omul la necaz dă tot, numai să scape.

Nu mai el, ca Iov, zice: Primum dela Dumnezeu binele, și să nu primim răul?

— Să-ți fac niște cornuri cu nuci, dragă?

— Fă-mi!

O cutie de ghete „Dermata” s'a umplut cu cornuri cu nuci; și fiindcă tot s'a apucat de lucru, a făcut, cu o cale, mai multe, pentru „tratația” celor ce ar fi venit în vizită, după plecare.

— Nu uita sculele de bărbierit.

— Nu uit. (Unde, Arhanghelu lui, o fi pământul de bărbierit?)

— Săpun?

— Am.

NOAIE

PENTRU

MINTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

SERIA
II

ANUL
II

Nr. 21

SĂPTĂMÂNAL PENTRU CULTURA SATULUI
REDACTAT DE GH. TULBURE

1944

Avem și noi istorie

Un mintos a scăpat o vorbă nechibzuită: ci-că noi n'am avea istorie. Adică avem de avut, dar e atât de ștearsă și săracă în fapte răsunătoare, încât să nu ne mirăm că învățații rădâni o privesc peste umăr...

Un neadevăr atât de grosolan putea fi trecut cu vederea. Din lipsă de spațiu, ne mulțumim să împărțim, în rezumat, răspunsul dărz și prompt al unui excelent ziar național din capitală, care lovește cuil în cap:

— *Avem și noi o istorie. O istorie lungă și plină de fapte mărețe. Istoria Românilor este vrednică de tot atâtă cinste ca istoria Grecilor de altădată. Ea e tot atât de bogată, ca istoria Franței. Este mult mai bogată, decât însăși istoria Angliei și de o mie de ori mai plină, decât istoria Americii. Ce făcea poporul Englez în vremile când Ștefan Vodă cel Mare apăra Europa, bătându-se cu nesfârșitele oștri ale Semilunel, cu puhoalele Tătarilor, Polonilor și altor cotorpitori? Ce pustietăți erau pe pământul unde se înalță astăzi fabricile și blockhausurile din Statele-Unite, pe vremea când Mihai Viteazul bătea pe Turci la Călugăreni? Ce se petrecea la Londra în ziua când, la Constantinopoli, călăul tăta capul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, boer vechiu și Domn creștin? Iată câteva fapte din istoria noastră. În fața atâtor mari popoare de pradă și de aventură din Apus și Răsărit, noi avem dreptul să fim mândri și să ținem capul sus. Istoria noastră este un vast muzeu de viteje, de omenie, de credință și de morală creștină!*

Vremi întunecate -- suflete luminate

II

de Bădicu Gheorghe

S spuneam că fără religie nu ne putem înălța spre cer. Dar uite, — veți zice — omul de azi se poate înălța, și chiar sus de tot fără ajutorul credinței. Iată, avem avionul cu care ne putem ridica aproape bolta cerului!

Avionul este o invenție minunată, de sigur. El poate să fie de mare folos omenirii. Dar întreb: ce folos aduce lumii aviatorul care de acolo, din înălțimile cerului, dărâmă biserici și ucide oameni nevinovați?

— Este o barbarie! De sigur — este cea mai rușinoasă barbarie. Dar pentru ce? Pentru că omul a ajuns să se înalțe cu mașina sus, sus de tot, dar în același timp să cadă cu sufletul jos de tot, în sălbătâcie. Față de această decădere iată ce zice biserica: — Eu vă învăț să umblați drept, pe pământ și să vă înălțați cu sufletul cât mai sus. În scopul acesta eu vă împrumut aripi. Cu ajutorul lor vă ridicați din barbarie și vă puteți apropia de ingerii cerului. Credeți că oamenii se împulzesc să-și pună aceste aripi?

Se grăbesc să se îmbrace cu bunătate, cu blândețe, cu iubirea apropielui, cu dreptate și

cu omenie? Nici vorbă! Nu prea le plac, pentru că aripile virtuții li se par prea grele la purtat. Mulți refuză direct să audă de ele. Ei preferă să rămână pe pământ. Să plutească în întuneric ca bufnița în noaptea. Ne avem și noi bufnițele noastre. Sunt cărduri și stoluri întregi.

— Eu pot trăi fără biserică — spunea „dumnealui“ — în marea sa înțelepciune. La ceea ce vecinul răspunde: De sigur, și boul poate trăi fără biserică. Au fost învățați mari, care au scris cărți întregi pentru a dovedi că nu există Dumnezeu. Iar la bătrânețe, pe patul de moarte, au chemat preotul să se spovedească cerând iertarea păcatelor.

Au fost și sunt învățați, fizicieni, astronomi și naturaliști, care cred în Dumnezeu ca oricare cioban dela munte. Am cunoscut un profesor de filozofie care combătea dela catedră existența lui Dumnezeu. Dar ce să vezi? De câte ori da să intre în sala de curs, se oprea brusc la ușă, își făcea o cruce șoptindu-și: *Doamne, ajută-mi să te combat!* Ce dovedește acest gest ciudat și inconștient? Dovedește că nici necredinciosul nu se simte tare fără

ajutorul lui Dumnezeu. Iată, așa e credința. *O mare putere* Fugi de ea, ca pe urmă s'o chemi la tine. Negi pe Dumnezeu, ca la urmă să-i ceri iertare. Pentru că oricine și-a căutat împăcarea minții, liniștea sufletului și fericirea vieții în afară de sufletul său, — zadarnic le-a căutat. El a rămas cu sufletul gol, descumpănit și fără echilibru. Pentru că viața omului e grea. El are nevoie în orice clipă de un sprijin, de un îndrumător, care să-i lumineze calea. Nu-l găsește, alături de el, decât pe Hristos. El este *singurul* care vine la tine în clipa când îl chemi. Fie că ești împărat sau cerșetor, el vine și te ia de mână, îți ascultă durerea și îți pune o alifie pe rană.

Cineva spunea că *biserica este o cutie plină cu mărgăritare*.

— N'am nevoie de pietre scumpe! — zise mintosul, fără de minte și fără vedere. Și luând cutia o aruncă în gărlă... După un timp văzu că a făcut o prostie. Atunci ar fi scos cutia din mocirlă, ar fi spălat-o cu lacrimile lui, dar era prea târziu. O scosese altul.

Povestiri cu tâl

Cei trei prieteni

Un om avea trei prieteni. La cel dintâi ținea ca la ochii din cap. La al doilea ținea mai puțin, iar pe al treilea nu-l prea băga în seamă.

Omul a vrut să știe într-o zi care din acești prieteni ține mai mult la el. Li chemă la sine și le spuse:

— Sunt chemat la judecată pentru o faptă pe care n'am făcut-o. Sunt părît că am omorât om. Legile țării știți că pedepsesc cu moartea pe ucigași. Vedeți dar ce mă așteaptă; sper însă că voi, care mă cunoașteți bine, veți merge în fața judecătorului și veți spune că sunt nevinovat.

Sosi și ziua de judecată. Cel dintâi prieten la care ținea foarte mult, n'a venit. Al doilea prieten merse până la ușa judecătoriei, dar n'avu curajul să intre înăuntru, să susțină pricina prietenului său. Numai al treilea prieten — cel mai ne-băgat în seamă — a intrat la judecată și a susținut cu atâta căldură nevinovăția prietenului, încât legea l-a achitat.

Acești trei prieteni îi avem fiecare dintre noi. Cel dintâi prieten este *averea*. După ea alergăm și ne perpelim viața întreagă. Pentru dobândirea ei mulți dintre noi săvârșesc fapte urite și păcătoase. Totuși, ea este cea dintâi care ne părăsește în clipa când am închis ochii. Al doilea prieten sunt *rudetele noastre*. Ele ne însoțesc până la ușa mormântului, pentru a se reîntoarce repede acasă și a ne uita și mai repede. Al treilea prieten — cel mai ne-băgat în seamă — sunt *faptele noastre*. Bune sau rele, ele ne însoțesc și în fața judecătorilor pământești, și în fața dreptului judecător din cer.

Ninge cu fulgi moi, ca în scenele de iarnă la cinematograful.

De undeva, din copilărie, cântec, vechiu ardelenesc i s'a așezat pe suflet, ca o aducere aminte:

Impărate, împărate,
Pune pace, nu te bate...

Liniștit, pe peronul gării, își contabilizează viața.

Pe o pagină imaginară: profit.

Pe altă pagină: pierdere.

La „profit“ coloane albe; la pierdere indicații pentru faliment.

Trage linie și adună, așa, într-o

doară. Rezultatul și-l spune numai lui,

dând cu piciorul unui chiștoc de țigară:

„Eu n'am murit, dar n'am rămas nici viu“.

Marin se uită din casă pe geam ca din trenul București - Cernavoda - Constanța. Oamenii trec pe ulițe în treburile lor. Totul e șters, fără dimensiuni, Bărăgan.

Bărăgan e și'n el.

Casele parcă și-au tras coperișele pe ochi. Se uită la oamenii de pe stradă; îi face impresia că nimeni n'are de lucru.

— Ce plângi mamă?

Îi e rușine că plânge, i-ar fi și mai rușine dacă n'ar plânge.

S'o lăsăm, deci, să-și implinească destinul ei de mamă. De altfel, din toate gălețile de lacrimi vărsate, numai ale mamei nu le svântă soarele, nu le usucă vântul.

— Ți-am adus niște plăcinte de care-ți plac ție.

Da, numai mama știe să facă plăcinte de care-ți plac ție, de geaba zâmbesci cu aere de superioritate, Salomio. Cine n'are mamă, dela nimeni nu va mai primi ceva din toată inima.

A desfăcut pe masă pachetul înfășurat în „Universul“: plăcinte, uscățele, o buturugă de șuncă, o curea de slănină.

— Viu și eu cu tine la gară.

Nu, asta nu se poate. E frig, e departe, și-apoi de mama nu te poți despărți într-o gară afumată, în văzul tuturor. Feciorul mamei o să plece singur la gară, așa cum a plecat mereu în concentrările de până acum.

— Cum, mă, nu te-a dus nevasta nici pan' la gară?

— Nu, că era prea de dimineață și-ar fi fost păcat să-și strice somnul.

— Dragul mamei, ai grijă să nu răcești pe-acolo!

Ei, de s'ar alege numai cu un guturai pe-acolo, încă tot n'ar fi mare lucru. Pe cât se știe, însă, frontul oferă și alte perspective mai puțin blajine.

Uite-l și pe tata, în ochi cu presimțirea înlăcrimată că n'o să-i mai vad decât crucea.

Nu știu de ce, îmi vine să i sărut mâna și să-l rog să mă ierte.

— Să v'aducă Dumnezeu sănătos îndărăt! — zic oamenii.

Tata schițează zâmbet vag din vârful celor șazeci și opt de ani ai lui. Buzele ar vrea să spună ceva; renunță și plânge în el, cum plâng ploile pe geamurile caselor dela țara.

Când s'au închis ușile, omul cu ordinul de chemare verde a rămas în stradă, singur, cu o ladă de campanie, parcă dat afară din casă, parcă rămas al nimănui.

Tocmai trec doi grăsuți.

— Dacă afacerea se face, am dat lovitură...

PAGINA MUNCITORILOR

muncă și lumină

Pe căile luminii...

de T. M. Welther

Toți am trăit și am pregătit războiul, cu gândurile și cu faptele noastre mici. Duhul de gâlceavă și de inavuțire ne-a stăpânit deopotrivă pe toți, înăsprind aerul lumii și pregătind deslănțuirile de astăzi.

Dacă am fost săraci, ne-am socotit nedreptățiți tocmai atâta vreme câtă ne-a trebuit ca să ne pricopsim într'un fel. Din clipa aceea am trecut în tabăra avuților și am început noi înșine să umilim și să prigonim pe cei mai mici și mai săraci decât noi. Iar dacă am fost

slabi, ne-am plâns pretutindeni și am blestemat zilele celor puternici, până când norocul ne-a întărit dintr'odată, făcându-ne stăpâni și asupritori.

Când încercăm a împărți lumea în clase sociale, trebuie să înțelegem că asemenea împărțire nu reprezintă o operație cu date permanente, căci din mulțimea săracilor care-și plâng astăzi neajunsurile lor va putea răsări mâne un stăpânitor încă și mai hapsân decât cei de dinaintea lui. Iar dacă vrem să ne ridicăm

mintea ceva mai sus și să ne inchipuim o ridicare în spre stăpânire a tuturor celor ce-au fost năpăstuiți, trebuie să recunoaștem că prețul ridicării acestora este prăbușirea și durerea celorlalți.

Adevărat este că cei ce-au suferit și-au plâns nu vor mai suferi și nu vor mai plânge, dar vor suferi și vor plânge alții.

Si fericirea va rămâne la fel de departe de veșnic înlăcrimata omenire.

Dacă ne-am îndărătnici să împărțim omenirea în

clase, apoi atunci ar trebui să le rostuiim după valorile lor sufletești și să le numim: clasa oamenilor generoși, clasa oamenilor hapsâni, clasa oamenilor jertfelnici, etc.

Căci un om bun rămâne bun, întocmai cum răul rămâne rău, astfel încât între aceștia nu va putea apărea răsturnări ca dela sărac la îmbogățit și dela bogat la săracit.

Omenirea a vărsat mult sânge pentru a-și potoli geamătul de-o clipă. Cei care-au gemut într'o vreme, vor stăpâni și vor asupri într'alta până când, la rândul lor, vor fi și ei încălecați de alții.

Și zavistiile nu-și vor afla sfârșit.

Când vom ajunge să recunoaștem cu toții adevărul acesta, când vom fi în stare a mărturisi că oricare dintre noi, așa firav și săracuț cum este astăzi, ar putea izbucni aspru ca un tiran, gata a lovi și a slei vieța celor mai mici decât el; când vom înțelege că responsabilitatea războiului de astăzi se împarte, fărămițefărămițe, asupra fiecăruia dintre noi, atunci abia vom putea ridica frunți judecătore și vom prinde a înțelege câte ceva din cuvântul Celui care a rupt înscrisul vremelnicelor adevăruri ale *claselor sociale*, împărțind pe oameni după măsura valorilor sufletești. Căci aci sălășluește adevărul, în adâncul inimilor noastre, acolo unde aurul și puterea lumii este fără de cuvânt.

Printre trâmbele viforității de-acum, departe, în spre zarea veacului, au prins să pâlpaie fuioare de lumină viorie, desvăluitoare de adevăr și de dreptate: *Hristos*.

Refugiați

Se pune în vedere tuturor persoanelor evacuate din Bucovina Basarabia, Moldova și Transnistria că sunt obligate ca în termen de 10 zile dela apariția prezentului comunicat, să se prezinte la Chestura Poliției Brașov, Camera No. 14, cu toate actele ce posedă, pentru verificare.

Cei care nu se vor prezenta în termenul legal, vor suferi rigurile legii.

Sunt scutiți de a se prezenta la verificare, funcționarii publici și familiile acestora care au fost cazați de Chestură cu ordin de rechiziție.

S'a cutremurat cetatea...

de Pr. N. Bârsan

În Cartea sfântă, evanghelistul Matei ne povestește că, atunci când Isus, îmbulzit de popor, trecea pe străzile Ierusalimului, cetatea a simțit un fior asemenea unui cutremur. „S'a cutremurat cetatea toată, zicând: cine este Acesta?”

Va să zică s'a sguduit temelia omenirii și alcătuirile vremii pentru începutul unui veac nou, iar Ierusalimul plin de cărturari și sfetnici, n'a luat în sufletul lui schimbarea care frământa pământul. N'a înțeles nimic, ci măcinat de patimi și fățarnicii a trecut indiferent pe lângă Hristos, care venise să-l smulgă din paragina uitărilor. Apoi toți s'au culcat zămbitori că n'a fost nimic. Ce s'a petrecut mai târziu cu cetatea Ierusalimului, se știe.

Dar noi astăzi?

În zilele trecute văzduhul și pământul au vorbit.

Temeliile cetății noastre s'au sguduit. Spaîma și-a ridicat aripa uriașe. Țipete de desnađeje au încruciat orașul nostru, dela coliba umedă până la încăperile strălucitoare de belșug, iar buzele erau pline de izbucniri de pocăință în căutarea limanului de izbăvire.

Am văzut cu toții cât de slabă e puterea omului în fața satanicelor lui invenții și câtă animalitate îl stăpânește în cruzimea-i sălbatică.

Dar peste toată inconștienta faptei celor ce au semănat flacări, sânge, moarte și ruină, căci noi nu o putem condamna îndeajuns și nici nu încercăm aceasta, se ridică mâna lui Dumnezeu ce ne vrea îndreptați și mântuiți de întreaga pedeapsă, ce stă gata să vină peste capul nostru.

A fost lipsă doar de câteva minute ca toate poftele, lăcomia, îngâmfarea și luxul orbitor să se destrame. Peste rătăcirea omenească a venit cutremurul exploziilor și moartea, ca să ne oprim cel puțin o clipă sau două pe calea ei.

Până când ne vom mai lăsa ademniți de deșertăciunea lumii? Până când ne va stăpâni sălbatica poftă după plăceri? Până când banul va fi singurul Dumnezeu?

Iată, a trebuit să vie urgia, ca să fie țintite la pământ și casa, și bogăția, și pofta, toate asemenea unui neînsemnat fir de iarbă călcat în picioare.

Mulți se vor fi îngrozit de prăbușirea orașului puțin se vor fi gândit însă la mânia Domnului pentru rătăcirea lumii.

Să ne temem de pricina ivirii urgiei, de păcatul care atrage pedeapsa.

Sângeroasele ciocniri între frați, fățarniciile, trufia, lăcomia fără margini și desfrâul pe față au adus pedeapsa cerului.

„S'a cutremurat cetatea” ne spune Scriptura, vorbind despre Ierusalim. S'a cutremurat și a căzut, fiindcă n'a înțeles nimic din semnele timpului.

Nicicând tâlcul înțelepciunii învățăturii lui Hristos n'a fost mai limpede ca azi. Niciodată îmboldirea spre o prefacere sufletească a omului n'a fost mai puternică decât acum.

Adevărat, e greu de vindecat vieța, dar fiecare se poate tămădui pe sine. Cărămizile igrasioase și mâncate ale sufletului se pot schimba cu altele zidite pe temelia credinții.

Credința este neprețuitul dar al lui Dumnezeu care dă nădejdi în mai bine și sporește puterea de răbdare în toate.

Azi, când totul s'a înroșit de sânge și ură, să nu stăm indiferenți față de Hristos, ca Ierusalimul de altădată, întrebând cine este Acesta? Trebuie să alergăm în fața altarului și îngenunchind la picioarele Celui răstignit să ne adăpăm dela înțeleptele Lui învățături citite și tălmăcite de aproape două milenii și totuși neînțelese până acum.

Astăzi, când trăznetele morții, făurite și slobozite de chiar mâna omului, prefac în cenușă tocmai ceea ce Dumnezeu ne-a învrednicit să clădim, nimic nu poate liniști văzduhul, marea și uscatul, nimic nu poate aduce adăpost și mângâere, decât Acela care pentru noi a pățimit și s'a jertfit pe cruce.

Când va ști omul să tragă tot învățământul din aceste împrejurări?

Creștine, s'a cutremurat cetatea! Trezește-te!

Dacă războiul acesta cuprinde în sine atâta forță de destrămare, pălcuind pe oameni după măsura prea multelor credințe care vântură fața pământului, dacă scrâșnetul atâtor mașini ucigătoare vin să adâncească înaintea privirilor noastre, din ce în ce mai mult, prăpăștiile care despart rase și popoare, dreapta noastră judecată desprinde, totuși, strecurarea unui adevăr de obște, asupra căruia, însă, bucuros am închide ochii.

Pentru că adevărul acesta, singurul care mai leagă o inimă de alta și-ți adevărește că omenirea întreagă, așa hârbuită cum este acum, este, totuși, un organism încheșat într'ale sale, acest ultim adevăr care ne vorbește despre *sufletul colectiv al lumii*, nu purcede din înălțimea virtuților, ci mustește undeva în adânc, în smârcul căderilor și al înnegurării.

Iar numele acestui ultim și trist adevăr care ne mai leagă îndeolaltă este: *iresponsabilitatea*.

Ascultați pe toți cei care au pornit viforita războiului.

Pe niciunul dintre ei nu-ți veți auzi mărturisind asemenea vină: „Da, domnilor, eu sunt cel care am ridicat sabia”.

Și, Doamne, noi știm că războiul acesta n'a fost adus deiele, ci a fost cugetat și pregătit de minți omenestii.

Cine îl va fi început și care sunt temeiurile începuturilor acestora?

De-am sta să cugetăm un pic, am înțelege repede că războiul nu este isprava unuia sau altuia dintre noi, ci este rodul colectiv al tuturor celor care sorbim lumina vieții.

Muncitori sunt toți cei care prin muncă cinstită câștigă existența lor și a familiei lor.

Muncitor este acela care muncește pământul (agricol), acela care muncește în atelier, fabrici, mine, (industrial) și acela care muncește cu condeiul (intelectual).

Așa înțelege „Muncă și Lumină”.

Infrațierea și conlucrarea tuturor va întări neamul.

Noua față a satelor

de I. Bozdog

Continuarea din pagina 1-a

scară ce depășește orice rațiune a necesităților de război.

Dacă mizeriile și suferințele din jurul zonelor de operații sunt explicabile și naturale, dispersările și descongestionările de asemenea, fuga din calea Liberatoarelor și cetăților sburătoare a devenit o problemă de rațională autosalvare a păturii intelectuale și muncitorești a orașelor, pe care marele capitalism caută să le distrugă sistematic, de sigur, nu fără un calcul de rentabilitate pentru opera de reconstrucție a păcii și Europei de mâne.

Oricum am privi lucrurile, trăim sub porunca unei actualități inexorabile care nu-ți permite decât răstimpuri scurte de reculegere și trecere la un adăpost cu eventuali sorți de siguranță.

Și iață-ne în acest fel dublând și întreind adeseori numărul populației satelor noastre.

Pretențiile de civilizație și confort sunt lăsate și în locul lor ne introducem într-o nouă atmosferă. În viața patriarhală dela față, unde avem să constatăm numai decât multe lipsuri și multe mizerii, pe care le vom împărtași cu cei sorociți de veacuri să le aibă tovarăși de viațuire. Multiplele probleme pe care le descoperim abia acum și a căror dăinuire nici n'am bănuț-o, nu trebuie să ne amărească numai și să le drămăluim în funcție de desavantajile ce ne provoacă, ci trebuie să ne servească și cel mai curat și urgent motiv de îndreptare pe loc și eforturi comune.

Lipsesc căile de comunicație, locuințele igienice, magaziiile de aprovizionare, meșteșugarii și micii industriași etc., de care nimeni nu s'a sinchisit până acuma, nici n'a putut înțelege greutățile pe care le întâmpină sătenii din cauza lor.

Puțini vor fi norocoșii care să se și putut aranja cel puțin cu aproximație bine și în vederea unui timp mai îndelungat, căci nu e vorba doar de o scurtă viligiatură, sau de un divertisment de sezon, ci poate fi un traiu mai de durată între împrejurări noi.

Prezența orașenilor deci la sate nu trebuie să devină nici o povară pentru aceștia, nici un motiv de învrăjbire și cu atât mai puțin de separație sau izolare între orașeni și săteni.

Imprejurările nenorocite ale războiului care primejduesc viața orașenilor în proporție mai mare trebuie să trezească în aceștia sentimentul revenirii la adevărata lor îndatorire față de sate.

Vom lăsa deci mofturile și pretențiile să fie cutremurate și înmormântate de suflul bombardierelor în orașe și va trăi la casa modestă și frățească omul mai cultivat la minte, mai nobil în sentimente, cu viață morală pilduitoare, cu familie crescută în frica lui Dumnezeu și aproape de învățăturile și usa bisericilor.

Intre orașeni și săteni se vor lega nu nimei firele unei conviețuiri de perfectă egalitate, ci și de a-i ajuta să fie hrăniți și împărtașiți și ei de toate drepturile și grijile ce se vor arăta evacuațiilor și refugiaților.

Să nu permită cei din mijlocul satelor să se introducă sau practice măsuri de favoare pentru ei, nici de obligații în sarcina sătenilor, ca să nu se deschidă drumurile spre prăpastie.

Va veni apoi rândul unei îndrumări și împletiri a vieții culturale, economice și de asistență socială a sătenilor, care trebuie și înțelese, și ajutate pe către numeroșii specialiști instruiți anume pentru îmbunătățirea standardului de viață al neamului.

Răul de azi trebuie să fie izvorul binelui de mâne.

Pierdut port-moneul cu actele personale pe numele de George Furnică. Găsitorelui bună recompensă. Adresa: Primăria Brașov, Serv. Economic.

ROMANIA

LOTERIA LUNARĂ

GRUPA 32 — SERIA MAI

60.000 LOZURI   TRAGEREA LA:
13.101 CĂȘTIGURI   10 Iunie 1944

Din cauza împrejurărilor, Regia Loteriei de Stat a înlocuit în mod provizoriu Loteria pe clase cu Loterii Lunare independente

NOUL PLAN

1 Câștig de Lei 5.000.000

2 Câștiguri a 2.000.000	Lei	4.000.000
2 " " 1.000.000	"	2.000.000
4 " " 500.000	"	2.000.000
10 " " 200.000	"	2.000.000
20 " " 100.000	"	2.000.000
42 " " 50.000	"	2.100.000
120 " " 20.000	"	2.400.000
300 " " 10.000	"	3.000.000
600 " " 5.000	"	3.000.000
12000 " " 2.000	"	24.000.000

13101 Câștiguri în valoare de Lei 51.500.000

PREȚUL LOZULUI:
LOZ INTREG 4/4 ..... LEI 2000
SFERT DE LOZ 1/4 ..... " 500

Statul garantează prin lege secretul jocului și plata câștigurilor. Câștigurile se plătesc jucătorilor fără nici un fel de reținere.

B.C.U. Cluj / Central University Library Cluj

Coapșe Ioan

Caporal T. R.

dintr'un Bat. Pioneri Munte, mort la 13 Martie 1944 în munții Crimeei.

Inmormântarea s'a făcut la cimitirul eroilor din Sinferopol—Crimeea.

Plâng moartea eroului caporal T.R. Coapșe Ioan, Maria și Benjamin Coapșe — părinți și întreaga familie îndurerată,

Ministerul Justiției
Direcțiunea judiciară

Publicațiune

D-I Dobre T. Gheorghe, domiciliat în Brașov, str. Olteniei No. 17, a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe numele său patronimic de Gheorghe în acela de „Georgescu” spre a se numi „Dobre T. Georgescu”.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11 din legea asupra numelui spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul prevăzut de aliniatul II al zisului articol.

Tipografia „Astra” Brașov

caută

ucenici români

C. E. C. Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale

a deschis la

1 Mai 1944

Sucursala C. E. C. Sibiu

pentru toate operațiunile de economii și cecuri.

Sucursala va ține conturile libretelor de economii și conturile de cecuri ale titularilor din județele: Sibiu, Făgăraș, Târnava Mare, Brașov, Târnava Mică, Alba și Turda, precum și conturile titularilor de librete din județele cedate: Năsăud, Cluj, Someș, Ciuc, Odorhei, Trei-Scaune, Maramureș, Mureș, Sălaj și Satu Mare.

Titularii de conturi din raza acestei sucursale vor trimite, începând dela 1 Mai 1944, toată corespondența către C. E. C. (inclusiv cecurile emise) la C. E. C.-Sibiu.

Până la completa amenajare a ghișeelor, publicul din Sibiu va fi servit de oficiile poștale din localitate.

Primăria comunei Zizin, Jud. Brașov

Nr. 717/1944.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 1 Iunie 1944, orele 7 a. m. se va ține licitație publică pentru vânzarea cantității de 1284,848 m. steri lemn de fag, în localul primăriei comunei Zizin, județul Brașov, care formează parchetul anului 1943/944, în parcele mici de câte 2—4 stj. din pădurea Valea Sasului seria II. Cernea proprietatea comunei.

Prețul de strigare a unui m. ster este de lei 227, garanția de 10% se va depune după valoarea întregului mate-

rial, precum și valoarea întregă a materialului.

În caz când la prima licitație nu va avea niciun rezultat se va ține o nouă licitație pe data de 14 Iunie 1944, aceeași oră.

Licitația se va ține cu respectarea dispozițiilor art. 88—110 din L. C. P. și normele în vigoare.

Prețul de adjudecare se va achita integral imediat după licitație.

Condițiunile de licitație se pot vedea de către cei interesați la primăria comunei în orice zi și oră de birou.

Zizin, la 8 Mai 1944.

Primar,
Neculae Dogaru

Notar,
Mantu Băra

Informațiuni

Două fapte

D-l Dr. A. Sgardelli a donat Despărământului „Astra” Brașov suma de lei 6000. D-sa a fost operat recent de D-l Dr. Radu Pușcariu care, camaradereste, nu i-a luat nicio taxă. Și astfel o instituție românească primește cu mulțumire darul ce i se face.

*

Autoritățile și Instituțiunile brașovene

care și-au dispersat birourile ar face un real serviciu publicului dacă ne-ar trimite la zi ar adresele actuale ale fiecărui serviciu. Noi am centraliza toate datele, le-am publica de câteva ori în șir, ca publicul să știe unde să meargă și să nu mai piardă vremea cu căutarea diferitelor birouri.

*

Alarmă și prealarmă

Pentru București prealarmă se da atunci când avioanele inamice mai au 40 minute de zbor până să ajungă deasupra capitalei, iar alarma înainte cu 15 minute.

Dar în orașele de provincie?
O precizare s'ar cuveni și pentru noi, „provincialii” care, s'a văzut, suntem la fel loviți, la fel murim.

*

Un învățământ

Ultimul bombardament, cu tragicul lui final de sub Tâmpa, ne-a lămurit pe toți, și cei din Brașov, și cei din alte orașe ale țării:

Nu căutați adăpost în pământ pletros!

*

Premilitare

Premilitarii din Moldova, Basarabia și Bucovina, ce se găesc refugiați pe teritoriul Municipiului Brașov, se vor prezenta de urgență la sediul Inspectoratului P. E. Municipiului Brașov, cu sediul pe Promenada de sub Tâmpa, — spre a li se aranja situația premilitară și cea militară.

*

O măsură bună

Pentru transportul răniților de pe urma bombardamentelor aeriene se va folosi orice vehicol, auto sau hipo, pentru ca transportul acestora să nu întârzie.

Ca urmare, organele sanitare, polițienești și militare de pe teren, pot opri orice vehicol și obliga la transportul răniților.

*

De 7% reducere

beneficiază cei care achită impozitul pe tot exercițiul 1944-45 până la 30 Iunie a. c.

*

Percepția I-a Brașov

Birourile percepției circ. I-a și ale circ. I-a de constatare, s'au mutat în str. C. Brâncoveanu No. 22 (fostei Ecarterinei, cartierul Scheiu).

*

Taxa de timbru pe registrele comerciale

În conf. cu Dispozițiunile Ord. M. F. Nr. 441.641 din 24 Aprilie 1844, referitor la unele modificări aduse legii timbrului, toate Soc. comerciale, comercianții, industriași, etc. sunt obligați a se prezenta la Administrația Financiară, Biroul timbrului, în termen de 20 zile, pentru a achita diferența, de taxe de timbru dela 20 la 40 lei, la registrele comerciale, cu începere dela data de 24 Aprilie a. c.

Frontul diplomatic

Revirimentul diplomatic anglo-american

care urmărea să obțină succese asupra diplomației neutrilor, prin somația de a nu mai face livrări de materiale pentru Reich, iar pe de altă parte prin luarea de măsuri de ordin politic împotriva reprezentanților puterilor Axei, nu pare să fi dat roadele scontate la Washington și mai ales la Londra. După refuzul Suediei de a executa dispozițiile Londrei, se poate constata și în cercurile spaniole o oarecare revenire din surpriza primelor momente și pe când comandantul militar al Tangerului refuză să execute restrângerea libertăților misiunilor germane din Marocul spaniol, însuși generalul Franco rostește cuvinte de încurajare pentru voluntarii care luptă pe frontul sovietic. În felul acesta, succesul diplomației anglo-saxone este mai mult de natură acustică și în practica momentelor politice nu prezintă nici un avantaj vizibil.

O singură remarcă s'ar putea face cu privire la Turcia, dar și aci, cu toate rezervele convenite. După cum se știe, încetarea livrării de crom pentru Reich, a prilejuit plecarea lui von Pappen la Marele Cartier al Fuehrerului, de unde d-sa s'a întors cu o comunicare oficială, pe care a remis-o guvernului turc, asupra conținutului căreia presa nu a fost informată decât sub forma vagă în care i se făcea cunoscut că Reichul consideră măsura luată de Turci drept „o acțiune prin care s'a călcat un acord”. Alte măsuri cu caracter aspru, n'au fost luate nici din partea Germaniei și nici din partea Turciei. Măsurile de ordin militar și cele privind apărarea pasivă, care au loc de câțiva timp în Turcia, dacă dau loc la comentarii, în schimb nu pot crea convingerea unei iminente schimbări în statutul de neutralitate al republicii turcești. Sunt enumerate multe motive, care ar fi în măsură să opună dorințelor Anglo-americanilor, tendința Turcilor de a face o politică corespunzătoare intereselor lor în Balcani. Intre altele se afirmă, că republica turcă nu și va pune niciodată aerodromurile la dispoziția aeronavelor aliate, pentru ca aici acestea să poată răspândi moartea în spațiul balcanic. Mai este apoi scoasă în evidență atențiunea pe care guvernul dela Ankara o acordă și reacțiunilor guvernului din Moscova, față de cele ce se petrec, sau se intenționează a se face în spațiul balcanic. Din acest punct de vedere, este reactualizat amănuntul că Turcia are acorduri vechi de peste 20 ani cu Sovietele și că starea de imediată vecinătate dintre cele două state ar putea implica rezerve suficiente înainte de a se lua din partea guvernului turcesc măsuri care să privească implicit și Sovietele.

Cât privește Portugalia

actualul guvern, deși a făcut câteva concesiuni Angliei, în baza unor acorduri mai mult sau mai puțin corespunzătoare situației de azi, își menține totuși linia fermă a conducerii de stat, care se bazează pe mână forte. Recenta presiune a grevelor înregistrate în Portugalia, denotă că guvernul din Lisabona ține să-și cârmuiască cu hotărâre nava, prin apele tulburi ale împrejurărilor actuale.

O notă cu caracter ultimativ

a fost adresată din nou statelor europene, aflate în luptă alături de Germania, din partea aliaților. După cum era și natural, răspunsurile primite pe calea deschisă a presei nu puteau fi deloc pe placul marilor puteri aliate. De altfel aliații înșiși, deși țin să afirme în tot momentul deplină unitate de vederi în ceea ce privește purtarea războiului, n'au putut preciza încă aceeași unitate de vederi și în ceea ce privește situația de după războiu.

Pe câtă vreme interesele Angliei și Statelor Unite sunt cunoscute, ele ținând la supremația industrială în lume, după ce au deținut și epuizat cealaltă supremație, a petrolului, „sângele războaielor”, nu tot atât de clare sunt planurile celui de al treilea aliat, Uniunea Sovietică. Rușii vorbesc, într'adevăr, de democrație, menținerea libertății popoarelor și desvoltarea lor pe vechile baze de independență. Dar îi vedem în același timp prezenți în toate combinațiile anglo-americanilor, fie că acestea se desfășoară în legătură cu Italia, Jugoslavia, Grecia, Polonia sau Cehoslovacia.

Tendințelor sovietice, de a realiza guverne de concentrare spre stânga, Anglo-americanii le-au opus guverne de uniune națională, în care au intrat membri ai tuturor partidelor politice. Dar în același timp, Anglo-americanii au lăsat în părăsire guverne de uniune națională, dând preferință unor guverne înclinate spre Soviete. Bineînțeles, cu excepția guvernului Badoglio, care funcționează în Italia, restul nu sunt decât echipe de oameni politici emigrați din țările lor. Dar toate aceste frământări ne pot da totuși o imagine fidelă despre incertitudinea care domnește la Londra, în ce privește situația politică de după războiu.

Cazul Poloniei este tipic

de altfel, ca să nu mai pomenim de guvernul regelui George al Greciei și despre cel al regelui Petru al Jugoslaviei. După cum se știe, Englezii au căutat să tempereze guvernul emigrant al Polonezilor, îndată după declarațiile mareșalului Sikorski. Mareșalul a trebuit să cadă victima intransigenței sale, iar actualul guvern al lui Mikolajesc înțelege să fie tot atât de intransigent cu privire la pretențiunile sovietice. Dela Moscova s'a afirmat fără încetare, că guvernul polonez dela Londra nu prezintă decât interese limitate ale latifundiarilor de pământ, anunțându-se totodată că acolo funcționează un „gu-

de **Mardare Mateescu**

vern liber” care urmează a fi instalat la cârma Poloniei eliberate.

Ulterior, a apărut și figura preotului polon-american Orelmanski, care a fost primit de Stalin și a făcut apoi cunoscute declarații prin care solicită o mai largă înțelegere a Polonezilor față de Ruși. Interesant este de reținut, că deși Orelmanski a fost suspendat din oficiul său parohial, de către Episcopul O'Leary, superiorul său, totuși preotul polonez a răspuns că înțelege să se prevaleze de autoritatea nunțului apostolic din Washington. Toate acestea se petrec în momentul când mijloacele de presă ale Anglo-americanilor pregătesc lumea cu ideea invaziei asupra continentului european. Și în momentul când presa americană și engleză socotește zilele guvernului Mikolajcsik aproape de încheiere,

Intre ultimele știri

notăm pe aceea care anunță transformarea Comitetului francez din Alger în guvern provizoriu francez și știrea privitoare la negocieri între emigranții norvegieni și aliați. Ziarele care se ocupă cu aceste două știri, le socotesc drept rețușări la planul de invazie și le pun între măsurile premergătoare importantului eveniment. Prin delimitarea atribuțiilor lui De Gaulle, aliații ar urmări să clarifice opinia publică franceză asupra țelurilor lor în Franța, iar din partea Norvegiei, să poată obține sprijin în viitoarele acțiuni.

Situația pe fronturi

Evacuarea Crimeei, anunțată ca fapt implinit odată cu comunicatul despre încetarea luptelor dela Sevastopol, aduce războiul nostru într'o fază nouă. Marele Comandament german a ținut aceste poziții atâta vreme cât a crezut de cuviință că ele pot să apere flancul din sud, în vederea consolidării lui. Evacuarea Crimeei s'a făcut concomitent cu lupte îndăjite duse împotriva atacurilor sovietice, cauzându-se Rușilor noi și importante pierderi, mai ales în ce privește tancurile.

Pe cursul inferior al Nistrului este anunțată lichidarea capului de pod realizat de sovietici. Numeroși soldați sovietici s'au predat aci, fără a depune rezistență. Noile poziții germane au fost contra atacate de către Ruși, dar aceste atacuri au fost destul de slabe, fiind respinse pretutindeni.

Pe frontul din fața Carpaților sunt de asemenea anunțate atacuri ale trupelor române împotriva liniilor sovietice. Se anunță că o divizie bolșevică a fost nimicită, cu excepția câtorva sute de prizonieri.

În alte sectoare ale frontului din Răsărit nu sunt anunțate evenimente de o mai mare însemnătate. Se știe însă, că sovieticii trimit mereu forțe noi, plasându-le în fața liniilor întărite germane, în vederea unui posibil atac pe scară mare.

Din Italia

se anunță o intensificare a atacurilor engleze și americane, dar deocamdată lipsesc amănunte precise asupra luptelor.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrii” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200